بنەماکانی رەفتاری قەوارە سیاسیەکان

به مەبەستی پەسندکردن و متمانەدان بە قەوارە سیاسیەکان پێویستە لەسەریان کەرەزامەندی نیشان بدەن لە سەر پابەندبوون بە بنەماکانی رەفتار کە پێویستە بۆ کاری قەوارە سیاسیەکان و سەرۆکەکانیان و بریکارانیان و ئەندامانیان و پاڵپشتیکارانیان، وە لەسەر هەموو قەوارەیەکی سیاسی پێویستە کە ئەو پەری توانای بخاتە گەر بۆ دڵنیابوون لەوەی کە سەرۆك و پاڵێوراو و ئەندامان و پاڵپشتیکارانی ئەو قەوارەیە لەو بنەمایانە تێگەیشون وە پابەندن پێیانەوە.

لەسەر قەوارەی سیاسی پێویستە کە :

١. پابەند بێت بە هەموو یاساکانی (هەڵبژاردن و راپرسییە گشتی و شارستانی و سزایی کە لە کوردستان و عێراق دا کاری پێدەکرێت) بە تایبەت:

- ئەو یاسایانەی کە لە کوردستانەوە دەرچوون.
- رێنماییەکانی پەیوەست بە گردبونەوە گشتیەکان.
- قەدەغەکردنی قسەکردن بەزمانی رق لێبوونەوە وترساندن و هاندان لەسەر توندو تیژی.
- قەدەغەکردنی سەپێنراو لە سەر پاڵپشتی کردنی تیرۆر و مومارەسەکردن و بە کارهێنانی.

٢. پابەند بوون بە هەموو ئەو پەیرەو بەرنامەو رێوشوێنانەی کە لە کۆمیسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردن و راپرسیەوە دەرچووە.

٣. گەرەنتی پابەندبوونی پاڵێوراوە پێشنیار کراوەکان بە پێوەرە یاساییە پەیرەوکراوەکان.

٤. هاوکاری کردن لە گەڵ بەرپرسانی هەڵبژاردن و گرتنە بەری هەموو هەنگاوێك کە بکرێ بۆ گرێنتی سەلامەت بوونیان لە توندو تیژی یان ریسواکردن یان مەترسیەکان یان هەرەشەکردن لە ماوەی هەڵسانیان بە ئەرکەکانیان.

٥. پەسند کردنی ئەو بریارە کۆتاییانەی کە لە کۆمیسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردن و راپرسی یان دەستەی دادوەری هەڵبژاردنەکان دەردەچێت و جێ بەجێ کردنی ئەو بریارانە.

٦. پەسند کردن و پاڵپشتی کردنی هەر ئەنجامێك کە لەو هەڵبژاردنانە دەکەوێتەوە کە پەسند کراوە لەلایەن کۆمیسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردن و راپرسی یان لایەنی پەیوەندیدار بە پێ یاسا.

٧. رێزگرتنی ماف و ئازادی قەوارە سیاسیەکانی تر لە کێبرکێ کردنی هەڵمەتی هەڵبژاردن و دەربرینی بیروڕا و بەرنامەکانی بە ئاشکرا.

٨. بەڕێوەبردنی هەڵمەتی هەڵبژاردن بە شێوەیەك كە بەشدار بێت لە بڵاوكردنەوەی كەشێكی تەواو و لەبار لە ماوەی هەڵمەتی هەڵبژاردن.

٩. هاوكاریكردن لەگەڵ قەوارە سیاسیەكانی تر بۆ دووركەوتنەوە لە بەستنی كۆبونەوە و چاوپێكەوتن یان هەر چالاكیەكی تر لە هەمان كات و شوێندا.

١٠. ڕێزگرتنی مافەكانی دەنگدەر و كەسانی تر لە تاكەكانی كۆمەڵگا.

١١. ڕێزگرتنی مافەكانی بەرپرسانی هەڵبژاردن و تاكەكانی هێزەكانی ئاسایش و ڕۆژنامە نووسان و چاودێرانی هەڵبژاردن و بریكارانی قەوارە سیاسیەكان و هاوكاریكردنیان.

١٢. گرتنە بەری هەر هەنگاوێك كە بكرێت بۆ گرێنتی سەلامەتی دەنگدەران و كەسانی تر لە تاكەكانی كۆمەڵگا دژی توند و تیژی و سوكایەتی كردن و مەترسیەكان و هەڕەشەلێكردن لە ماوەی بەشداری كردنیان لە پرۆسەی هەڵبژاردن.

١٣. ڕێزگرتنی كەسان و قەوارە سیاسیەكانی تر و موڵك و ماڵ و سامانیان.

١٤. هەوڵدان بۆ بەجێهێنانی ڕوونی (شفافیە) تەواو لە كارو بارەكانی دارایی و خەرجیەكان.

لە سەر قەوارەی سیاسی پێویستە خۆی دوور بگرێت لە:

١. بڵاوكردنەوە و برەودان بە بانگەشەی درۆ یان ناوزڕاندن یان وروژاندنی ڕكابەرایەتی یان هەر بەشداربوویێكی تر لە پرۆسەی هەڵبژاردن لە نێوانیشیاندا كۆمیسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردن و راپرسی.

٢. پێشكەش كردنی یاداشت نامەیەك كە بایەخی پێنادرێت، یان خراپ بە كارهێنانی مافی سكاڵا لەلای كۆمیسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردن و راپرسی.

٣. تێكدان یان قەدەغەكردنی چاوپێكەوتن یان كۆبونەوەكانی قەوارەی سیاسی تر.

٤. دزینی كەلوپەلەكانی هەڵمەتی هەڵبژاردنی قەوارەیەكی سیاسی تر یان خراپكردنی و شێواندنی.

٥. بەكارهێنانی زمان یان وێنە یان هێمایەك كە هاندانی ڕق و كینە بخاتەوە بەرامبەر كەسانی تر یان لەوانەیە ببێتە هۆی هاندان یان وروژاندنی كردارێك لە كردارەكانی توندو تیژی.

٦. ڕێگە دان بە هەڵگرتن یان نیشاندانی چەك یان وێنەی چەك لە چاوپێكەتن و كۆبونەوەكاندا.

٧. لاسایی كردنەوەی ناوی قەوارەیەكی سیاسی تر یان دروشمەكەی یان كەل و پەلەكانی.

٨. بوونی هێزێكی چەكدار یان میلیشیا یان ئەوانەی بە پاشماوەكانی ڕژێمی پێشوو هەژمار دەكرێن یان پەیوەندیان پێیەوە هەیە .

٩. خەرجی بدرێت لە لایەن هەر هێزێکی چەکدار یان میلیشیا یان ئەوانەی بە ئەندامانی ڕژێمی پێشوو هەژمار دەکرێن بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ .

١٠. ڕێگرتن یان هەوڵدان بۆ ڕێگرتن لە هەر بەرپرسێکی هەڵبژاردن یان تاکێك لە تاکەکانی هێزەکانی ئاسایش یان ڕۆژنامەوانان یان چاودێرانی هەڵبژاردن یان بریکاری قەوارەیەکی سیاسی لە هەستان بە ئەرکەکانی.

١١. هەڕەشەکردن یان چاوسوور کردنەوە یان ترساندنی هەر قەوارەیەکی سیاسی تر و سەرکردەکانی و ئەندامانی و پاڵپشتیکەرانی یان هەر دەنگدەرێکی تر یان هەر کەسێکی تر.

١٢. ڕێگرتن یان هەوڵدان بۆ ڕێگرتن لە هەر کەسێك لە پیادەکردنی مافەکانی، بە تایبەتی مافی هەڵبژاردن بە گوێرەی ئارەزووی خۆی لە دەنگدانێکی نهێنیدا.

١٣. پەکخستنی پرۆسەی تۆمارکردنی دەنگدەران یان پرۆسەی دەنگدان یان پرۆسەی لەیەك جیاکردنەوەی دەنگەکان یان هەر قۆناغێك لە قۆناغەکانی پرۆسەی هەڵبژاردن.

١٤. بەڵێن دان بە پێدانی یان پێشکەش کردنی هەر بڕێك پارە یان خزمەتێك یان دیارییەك بە مەبەستی بە دەستهێنانی پاڵپشتی لە دەنگدەران (تەنها ئەگەر ئەو جۆرە بەڵێن دانە ڕاگەیاندنێکی ڕەوا بێت لەسەر پەیرەوی سیستمێکی گشتی یان بەڵێن دان بە کارێکی گشتی).

١٥. بڵاوکردنەوە یان دابەشکردنی ئەو کەلوپەل و بابەتانەی بەوە ناسراون کە هەڵەن بە مەبەستی هەڵخەڵەتاندنی دەنگدەر.

١٦. خستنە ڕووی بڵاوکراوە یان پۆستەر یان دانانی ناو یان دروشم لەسەر موڵك و سامانی گشتی یان موڵك و سامانی تایبەتی بێ وەرگرتنی ڕەزامەندی خاوەنەکانیان.

١٧. ساختەکردن یان هاندانی هەر کەسێك لە ڕاییکردنی ساختەکاری سەبارەت بە هەر پێکهێنەرێك لە پێکهێنەرەکانی پرۆسەی هەڵبژاردن.

١٨. بەکارهێنانی پۆستەکانی هێز و پایەو دەستەڵات بۆ ئامانجی سیاسی.

١٩. بەکارهێنانی سەرچاوەی داهاتە گشتییەکان بۆ مەبەستی سیاسی.

لە بارێکدا کۆمیسیۆن بۆی دەرکەوت کە قەوارەیەکی سیاسی یان سەرۆکەکەی یان پاڵێوراوانی یان بریکارانی یان ئەندامانی یان پاڵپشتیکەرانی بنەماکانی ڕەفتاریان پێشێل کردووە ئەوا کۆمیسیۆن بۆی هەیە کە ڕێو شوێنی یاسایی بەرامبەری بگرێتەبەر.

واژووی سەرۆکی قەوارەی سیاسی

گەواهی دەدەم بەو سیفەتەی کە سەرۆکی قەوارەی سیاسی .... م کە بنەماکانی رەفتارم خوێندۆتەوە و تێیگەیشتووم، دووپاتی دەکەمەوە کە ئەم قەوارە سیاسیە بەو پەری چالاکیەوە هەڵدەستێ لە دژی هەر سەرپێچیەك بەرامبەر بە بنەماکانی رەفتار کە ئەنجامدرا بێت لە لایەن بەرپرسەکانی ئەم قەوارەیە یان پاڵێوراوەکانی یان بریکارەکانی یان ئەندامانی یان پاڵپشتیکەرانی وە بە پێچەوانەوە هەموو رێو شوێنێکی یاسایی دەگرمە ئەستۆ.

واژوو:...

ناوی چوارینەی سەرۆکی قەوارەی سیاسی: ....

بەروار: ....

ئه نجوومەنی کۆمسیاران
٢٠١٨/٥/١٥